

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/162/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5917206398
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Burik
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5917206398.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Burika a členov senátu JUDr. Jozefa Turzu a JUDr. Ladislava Mejsťrika, v spore žalobcu Orange Slovensko, a.s., so sídlom Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, zastúpeného spoločnosťou URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 646 181 proti žalovanej J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. cesta XXX/XX, XXX XX N., o zaplatenie 584,95 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok, č. k. 5Csp/154/2017-89 zo dňa 24. apríla 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, ako aj vo výroku o trovách konania, potvrdzuje.

Vo zvyšnej časti ponecháva rozsudok nedotknutý.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1) Napadnutým rozsudkom súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 169,04 eur s úrokom z omeškania, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

2) Z vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že medzi žalobcom a žalovanou došlo dňa 20.12.2015 k uzavretiu Zmluvy o poskytovaní verejných služieb č. A 9552931 a č. A 9552936. Pokiaľ žalovaná neuhradila cenu poskytnutých služieb, ktoré boli zo strany žalobcu vyúčtované faktúrou č. 2328046556 splatnou 16.03.2016 vo výške 43,04 eur, faktúrou č. 2332336821 splatnou 16.04.2016 vo výške 16,27 eur, faktúrou č. 2328047719 splatnou 16.03.2016 vo výške 16,13 eur, faktúrou č. 2323753775 splatnou 16.02.2016 vo výške 45,52 eur, faktúrou č. 2323754684 splatnou 16.02.2016 vo výške 21,23 eur, faktúrou č. 2332337235 splatnou 16.04.2016 vo výške 41,19 eur a nereagovala ani na pokus o pokonávku zo dňa 25.07.2016 zo strany žalobcu, v tejto časti podaná žaloba nebola medzi stranami sporná a bola zo strany žalobcu dostatočne preukázaná listinnými dokladmi. Pokiaľ si žalobca uplatňoval aj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 415,91 eur, súd žalobu v tejto časti spolu s príslušným úrokom z omeškania zamietol. Žalobca v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal, a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú. Zmluvná pokuta bola dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje okrem iných predpisov aj osobitná úprava v Občianskom zákonníku a to v § 52 a nasl. OZ, neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania. O trovách rozhodol podľa ust. § 255 ods. 2 CSP.

3) Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov konania alebo alternatívne tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalovaná si bola vedomá, že mobilné zariadenia sú jej odpredávané za akciovú cenu výlučne z dôvodu, že sa zaviazala užívať služby poskytované žalobcom v zmysle uzavretých Zmlúv a Dodatkov. Na základe týchto skutočností vznikol žalobcovi nárok domáhať sa voči žalovanej zaplata zmluvnej pokuty, pričom žalovaná je povinná zmluvnú pokutu v stanovenej výške žalobcovi zaplatiť. Z dôvodu porušenia zmluvných povinností zo strany žalovanej nastali také právne účinky, v dôsledku ktorých je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu, ktorej základná výška predstavuje doplatok do maloobchodnej ceny odpredaného mobilného zariadenia, t. j. rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného zariadenia a akciovou kúpnej ceny poskytnutej žalovanej žalobcom, za podmienky zotrvania v zmluvnom vzťahu po dohodnutú dobu a plnenia zmluvných povinností žalovanou riadne a včas. Dojednanie o zmluvnej pokute nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ak dodávateľ prihliada na skutočnosť, kedy došlo k porušeniu povinností zo strany spotrebiteľa. V danom prípade žalobca zakotvuje do svojich zmlúv zmluvnú pokutu ako sankciu za porušenie presne špecifikovaných povinností spotrebiteľa, pričom výška zmluvnej pokuty sa primerane znižuje v závislosti od toho, koľko celých mesiacov uplynulo od uzavretia Dodatku do okamihu porušenia zmluvnej povinnosti. Súd sa pri prejednávaní a rozhodovaní konkrétneho prípadu nemôže uchýľovať k zovšeobecňovaniu a paušalizovaniu určitých skutočností a javov, pretože následné rozhodnutie súdu založené na generalizovaných skúsenostiach nemôže vychádzať zo spravodlivo a objektívne zisteného skutkového a právneho stavu, v čom dôsledku takéto rozhodnutie odporuje nielen zákonu, ale aj zásadám a princípom demokratického a právneho štátu. Odvolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Ružomberok trpí aj ďalšou vadou, a to nedostatočným a nenáležitým odôvodnením rozhodnutia.

4) K podanému odvolaniu sa žalovaná nevyjadřila.

5) Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379 CSP, § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) odvolaním napadnutý rozsudok vo výroku ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol, ako aj vo výroku o trovách konania, podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Vo zvyšnej časti, t. j. vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 169,04 eur s úrokom z omeškania, ponechal rozsudok nedotknutý.

6) Pokiaľ išlo o meritum veci a skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci, v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (ust. § 387 ods. 2 CSP), keď ani zo strany odvolateľa neboli v priebehu odvolacieho konania tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal súd prvej inštancie v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

7) Nepochybne je právom žalobcu ako poskytovateľa služieb zabezpečiť splnenie povinností odberateľa služieb - zákazníka, pričom zmluvná pokuta je jedným z vhodných inštitútov. Predmetom zabezpečenia v prejednáwanej veci bola povinnosť žalovanej riadne a včas uhrádzať odplatu za poskytnuté služby, ako aj povinnosť po určitú dobu zostať v právnom vzťahu s poskytovateľom služieb a využívať dohodnutý rozsah služieb. Poskytovateľ služieb pritom kalkuluje s návratnosťou poskytnutých výhod využívaním služieb zákazníkom minimálne v rozsahu stanoveného paušálu a na zabezpečenie návratnosti investície „výhod“ vo forme určitých zliav v cene služby alebo telefonických prístrojov požaduje zotrvanie určitú dobu v záväzkovom vzťahu a práve túto povinnosť zabezpečuje zmluvnou pokutou.

8) Vzhľadom na charakter dojednania a jeho začlenenia v texte právneho úkonu - Dodatku zmluvy, nemôžu byť žiadne pochybnosti, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. O takéto individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, keď by práve takéto časť dohody bola výsledkom dojednania zmluvných strán. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, všeobecných podmienkach a cenníku, minimálne ich nemôže vylúčiť. Odvolateľ vôbec nepreukázal opak v zmysle § 53 ods. 3 OZ, teda platí prezumpcia predpokladaná zákonom, že sa nejedná o individuálne dojednanú podmienku.

9) Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv

Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednaná zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

10) Žalobca namietal aj to, že zmluvná pokuta má klesajúcu tendenciu, t. j. že výška zmluvnej pokuty sa primerane znižuje v závislosti od toho, koľko celých mesiacov uplynulo od uzavretia Dodatku do okamihu porušenia zmluvnej povinnosti. Túto skutočnosť však zobral do úvahy už súd prvej inštancie a s jeho odôvodnením (konkrétne v ods. 9 rozhodnutia) sa odvolací súd stotožnil a zároveň dodáva, že sankcia spočívajúca v regresívnej zmluvnej pokute vždy musí zodpovedať nielen času a rozsahu porušenej povinnosti, ale aj charakteru porušenia povinnosti a závažnosti porušenej povinnosti a zároveň sa odvíjať aj od skutočnej a reálnej ujmy, ktorá porušením povinnosti vznikne. Sankcia dohodnutá počas celej platnosti zmluvy a jej hrozby nesmie byť v žiadnom jej štádiu zjavne neprimeraná a prípadným nárokom na sankciu nemôže vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Uvedené platí aj preto, že neposkytnutím služby v určitom rozsahu dôjde aj k úsporám na strane poskytovateľa služby (ten ušetrí v rozsahu následného zníženého objemu dát a pod.), teda zmluvná pokuta nemôže nahrádzať jeho očakávané príjmy. Takáto zmluvná pokuta zároveň nesmie slúžiť ako jediný nástroj a prostriedok na neprimerané zabezpečenie prípadných benefitov a výhod, ktoré v istých prípadoch javia výrazné znaky potenciality, porovnávajúc v konkrétnom časovom úseku ofenzívnu obchodnú politiku iných telekomunikačných operátorov.

11) Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu hoci aj v regresívne stanovenej výške, ktorá nie je zanedbateľná, spravidla presahuje cenu „zľavy“ pri mobilnom telefóne a niekoľkonásobku paušálnej mesačnej platby, určite znemožňuje možnosť voľby, deformuje obchodné prostredie a pôsobí v určitom rozsahu monopolne a sankcia pôsobí disproporčne. Uvedené platí aj preto, že neposkytnutím služby v určitom rozsahu dôjde aj k úsporám na strane poskytovateľa služby, ten zjavne ušetrí v rozsahu zníženého objemu dát, hlasovej a nehlasovej spotrebe, teda zmluvná pokuta nemôže nahrádzať jeho očakávané príjmy, opätovne aj so sadzbami DPH. Popri tom má žalobca ako operátor mnoho iných možností ako zabezpečiť prípadné „vrátenie výhod“ nedodržaním zmluvných povinností, či už odkladacou alebo rozvázovacou podmienkou poskytnutia zľavy, odstúpením od kúpnej ceny zvýhodneného mobilného zariadenia, stanovením pomernej alebo pohyblivej zmluvnej pokuty a pod., pričom ekonomické a účtovné komplikácie nesmú prevažovať pred ochranou poctivých obchodných stykov, mravov a zvyklostí v podobe dodatočného účtovania DPH, či vymáhanie nárokov.

12) Odvolací súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva účelnosť, pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú dohodu o zmluvnej pokute, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

13) Pokiaľ aj odvolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie, či arbitrárnosť rozhodnutia, odvolací súd sa s jeho argumentáciou nemohol stotožniť. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán konania na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o neodôvodnenosti nároku žalobcu, čo do nároku na zmluvnú pokutu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je presvedčivé, premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís súd dospel, sú pre právnickú, ale i laickú verejnosť prijateľné, racionálne a aj spravodlivé. Žalobca v odvolaní neuvádza žiadne nové relevantné skutočnosti a nepredkladá žiadne ďalšie dôkazy, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené prvostupňovým súdom.

14) Odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu ako nedôvodné, a preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

15) O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 CSP, nakoľko žalovaná síce mala v odvolacom konaní úspech, no ostala v ňom pasívna a trovy jej v súvislosti s ním nemohli vzniknúť, nárok na ich náhradu jej preto súd nepriznal (a ani zo spisu jej nevyplývajú).

16) Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).